
El capítulo 8, «La implementació fonética», incluye una discusión de los factores que afectan la posición de los picos y valles tonales de los acentos melódicos y la altura tonal de estos acentos. En relación con estos temas se resumen los resultados de varios estudios experimentales relevantes de la autora y colaboradores. La información en este capítulo puede ser muy útil para que el lector comprenda cómo diseñar y llevar a cabo estudios experimentales que nos permiten dar respuesta a preguntas muy concretas sobre el funcionamiento de la entonación.

La presentación en el texto está complementada por numerosas figuras, sobre todo trazados de frecuencia fundamental, que sirven de ilustración para la discusión en el texto. Los ejemplos orales correspondientes a la mayoría de las figuras se pueden escuchar en una página de web. Esta página es un excelente complemento del texto que puede facilitar enormemente la comprensión de los datos a aquellos lectores que estén poco familiarizados con la interpretación de contornos de frecuencia fundamental.

Finalmente, en cuanto al aspecto físico del libro, su presentación es muy atractiva y se ha prestado gran cuidado en la incorporación de las numerosas figuras (trazados de frecuencia fundamental en su mayoría) con el texto de la manera más efectiva. He notado solamente un par de casos donde las figuras están transpuestas (la figura de la izquierda debería estar a la derecha y viceversa): las dos figuras en el medio de la p. 63 y las dos de la p. 79. Las dos figuras en la p. 66 deberían también estar en el orden contrario según la discusión en el texto. En la figura (b) en la p. 108 las líneas no están alineadas correctamente. En las pp. 65-66, la confusión está en el texto: es el primer ejemplo, *¿vol móres?*, el que contiene un choque acentual.

Aunque en la p. 30 del libro se nos dice que la invención del quimógrafo tuvo lugar «[a]l final del segle passat» —un error de calendario que, por costumbre, seguimos cometiendo muchos en este principio de siglo— este libro está a la vanguardia de la investigación en el campo de la entonación. Está escrito por una investigadora de primer orden con un profundo conocimiento de la materia y que sabe presentarla de una manera accesible y clara. Todos los capítulos contienen referencias bibliográficas muy completas y puestas al día para todos los temas que se discuten.

No me extrañaría que, además de servir de introducción al estudio de la entonación para catalanohablantes, el libro se convirtiera también en una introducción al catalán para estudiosos de la entonación que tengan conocimientos de alguna otra lengua hermana porque ésta es de una de las mejores introducciones al análisis de la entonación que conozco en cualquier lengua.

JOSÉ IGNACIO HUALDE
University of Illinois at Urbana-Champaign

Carles Segura, *El parlar d'Elx a estudi: aproximació a una descripció*, Elx 1998, Ajuntament d'Elx.

El parlar d'Elx... és el segon treball important de Carles Segura, un jove professor alacantí que va irrompre no fa molt en el camp de la dialectologia catalana amb la primera i única monografia de què disposem —per ara— sobre el parlar d'Alacant (Segura 1996). Encara ningú no havia estudiat monogràficament les dues varietats locals demogràficament més rellevants del subdialecte de l'Alacantí-Vinalopó. Els estudis precedents, o bé abastaven tot el valencià meridional, des d'Alzira fins a Guardamar (Veny 1976), o bé es limitaven a la comarca interior del Vinalopó Mitjà (Montoya 1989). Però cap d'aquests investigadors no havia gosat encara «enfrontar-se» en exclusiva amb els parlars d'Elx i Alacant. Segurament, el fet que es tracta dels parlars propis de les dues zones més urbanitzades i, ahora, més castellanitzades, socialment, de la regió ha contribuït a fer-los poc atractius per a

plantejar-hi un qüestionari dialectològic de caràcter tradicional que anàs a la recerca de parlants nadius «incontaminats». Aquestes dificultats són les que ha hagut de superar –i cal dir que ho ha fet amb ple èxit– el nostre autor ressenyat. Efectivament, Carles Segura hi ha reeixit amb els dos ossos més durs de rosegar del subdialecte més meridional de la llengua catalana. No entrarem ara a comentar el seu llibre sobre Alacant perquè ja hem tingut ocasió de fer-ho en un altre lloc, on destacàvem el rigor i la destresa amb què descrivia el parlar objecte d'estudi (Montoya 1996/97: 440), però hem cregut convenient esmentar-lo ací com a membre fonamental d'una parella de parlars fins no fa gaire absent dels tractats de dialectologia catalana: la formada per Elx i Alacant.

El parlar d'Elx... és un estudi dialectològic clàssic: consisteix en una descripció de la gramàtica del parlar, composta per un capítol sobre fonètica (pp. 21-51), un altre sobre morfologia (pp. 53-113), i un darrer sobre lèxic (pp. 115-164). L'apèndix cartogràfic que hi ha al final hauria d'haver estat més complet, si més no, tant com ho era el corresponent que el mateix Segura va incloure al seu *Estudi lingüístic del parlar d'Alacant*. Així mateix, hem trobat a faltar a la secció d'apèndixs una relació alfabètica completa de tot el vocabulari estudiat al capítol sobre lèxic. Però no hem d'esmentar només mancances perquè el llibre es destaca més per les seues aportacions novedoses i això és el que volem ressaltar a les línies que seguiran.

A l'apartat fonètic, podem considerar gairebé exhaustiva l'anàlisi de les *o* obertes rizotòniques que existeixen en formes verbals del parlar il·licità contra la norma majoritària del valencià: *sobra, cobra, alforra* ('estalvia'). Un nivell similar d'exhaustivitat assoleix l'estudi sobre l'elisió de les *d* intervocàliques, amb casos extrems com els de *cony* ('codony'), *fieu* ('fideu'), *moo* –amb la primera *o* oberta i la segona, tancada– ('modo, mode') o *saluar* ('saludar'). Segura ens fa veure que els ancians, allà on no elideixen les –*d*–, les pronuncien oclusives: *a dinar, pedra, medalla*, etc, fenomen que sobta atès que la passa prèvia a l'elisió hauria de ser la pronúncia fricativa. Finalment, el nostre autor ja passa de puntetes per altres fenòmens que podrien haver-li donat més joc, com, per exemple, el d'una altra elisió, la de les –*r* finals, regla variable del parlar il·licità, que esdevé categòrica (en el sentit de l'elisió) a les partides rurals més pròximes a Crevillent, localitat que també practica sistemàticament la supressió de les –*r*.

Al capítol morfològic, Segura s'acosta superficialment a temes com el dels plurals de noms acabats en –*st*, que els més vells del terme encara construeixen sota formes com *trists* o *disposts*; el de la introducció de morf de gènere en adjectius com *alegra, estudianta, ignoranta*, etc, o el de l'afegit d'un increment de tipus velar a moltes de les primeres persones del present d'indicatiu i del futur simple: *séc* («[jo] sé»), *pòsec* («[jo] pose»), *cantarec* («[jo] cantaré»), etc. Però el tractament de la flexió verbal és més complet que aquesta darrera menció ja que Segura inclou en aquest capítol 34 conjugacions verbals (només de les formes simples) en transcripció fonètica, material de consulta molt útil (pp. 74-107). La secció dedicada als adverbis que clou la morfologia és també força completa.

Per últim, l'estudi lèxic se'ns presenta estructurat per camps semàntics: el camp i la natura; el poble, la casa i els oficis; els éssers vius; els menjars, i les persones i les coses humanes. El lèxic il·licità és d'un alt interès per a la dialectologia catalana perquè, al costat de castellanismes crus, com ara *sacar* ('traure, llevar'), que Segura no estudia, hi ha mots d'ascendència ben genuïna que a molts llocs dels Països Catalans han desaparegut: *amprar* ('bescanviar'), *nafrar, panerola, surar*, etc. El capítol lèxic es complementa amb un estudi de topònims del terme municipal, on no manca una anàlisi més detinguda del que dona nom a la ciutat: *Elx*, provinent de la forma preromana *Ilice* filtrada per una pronúncia mossàrab, segons el nostre autor (pp. 158-159).

BRAULI MONTOYA ABAT
Universitat d'Alacant
Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- COLOMINA, J. (1985). *L'alacantí. Un estudi sobre la variació lingüística*, Alacant: Institut d'Estudis «Juan Gil-Albert».
- MONTOYA, B. (1990). *La interferència lingüística al sud valencià*, València: Generalitat Valenciana.
- (1996/97). «SEGURA I LLOPES, Josep Carles: Estudi lingüístic del parlar d'Alacant. (Alacant: Institut de Cultura «Juan Gil-Albert», 1996), 348 pp., 29 mapas. GIMENO BETÍ, Lluís: Atlas lingüístic de la Diòcesi de Tortosa. Pròleg de Germà Colón (Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 1997), 700 pp., 571 mapas.», *Revista de Lengua y Literaturas Catalana, Gallega y Vasca*, V, 439-442.
- SEGURA, C. (1996). *Estudi lingüístic del parlar d'Alacant*, Alacant: Institut d'Estudis «Juan Gil-Albert».
- VENY, J. (1976). «El valencià meridional», *Estudis de geolingüística catalana*, Barcelona: Edicions 62, 203-245.